
Viziunea UAT amalgamate Ciobalaccia – Lingura - Tartaul

IUNIE 2026

Documentul de viziune a fost elaborat de Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT, cu sprijinul financiar al Ambasadei Regatului Țărilor de Jos în Republica Moldova, în baza contribuțiilor și priorităților identificate în cadrul atelierelor participative desfășurate cu cetățenii și reprezentanții comunităților implicate în procesul de amalgamare voluntară. Conținutul documentului este responsabilitatea exclusivă a Asociației pentru Democrație Participativă ADEPT și nu reflectă în mod necesar poziția finanțatorului.

Conținut

Informații generale cu privire la crearea Viziunii.....	3
Structura instituțională și resursele umane	4
Servicii publice	8
Instituții publice.....	12
Patrimoniul public.....	16
Provocări și soluții privind gestionarea terenurilor proprietate publică	19
Finanțele publice și proiectele de investiții	22
Comuna Ciobalaccia: analiza veniturilor și cheltuielilor publice	22
Comuna Lingura: analiza veniturilor și cheltuielilor publice	23
Satul Tartaul: analiza veniturilor și cheltuielilor publice	24
Concluzii și pași următori	27

Informații generale cu privire la crearea Viziunii

Obiectivele elaborării Viziunii UAT amalgamate Ciobalaccia / Lingura / Tartaul

Viziunea Unității Administrativ Teritoriale (UAT) amalgamate urmărește identificarea participativă a priorităților de dezvoltare în cinci domenii tematice și are rolul de a:

- Ghida procesele de comunicare cu cetățenii.
- Oferi suport informațional pentru proiectul de decizie privind amalgamarea.
- Servi drept bază pentru elaborarea viitoarelor documente de planificare strategică ale UAT amalgamate.

Metoda de creare a viziunii UAT amalgamate

Crearea viziunii UAT amalgamate Ciobalaccia / Lingura / Tartaul s-a desfășurat în baza unui concept structurat, fundamentat pe principii de planificare, analiză și consultare participativă.

Etapă 1 a inclus:

- Ședința de planificare cu participarea membrilor grupului de lucru, inclusiv a primarilor celor trei UAT.
- Prezentarea metodologiei care a stat la baza elaborării viziunii UAT amalgamate.
- Distribuirea chestionarelor și colectarea informațiilor pentru cele cinci domenii tematice, cu sprijinul primăriilor Ciobalaccia, Lingura și Tartaul.
- Analiza și structurarea datelor colectate.
- Corelarea activităților cu alte măsuri de suport din cadrul procesului de amalgamare voluntară.

Etapă 2 a presupus organizarea a 3 ateliere ale grupului de lucru care au vizat domeniile tematice:

- Structura instituțională și resursele umane. Instituții publice.
- Servicii publice.
- Patrimoniul public. Finanțe publice și proiecte de investiții.

Etapă 3 a constatat în:

- Analiza și structurarea rezultatelor pentru domeniile tematice.
- Identificarea principalelor provocări și oportunități.

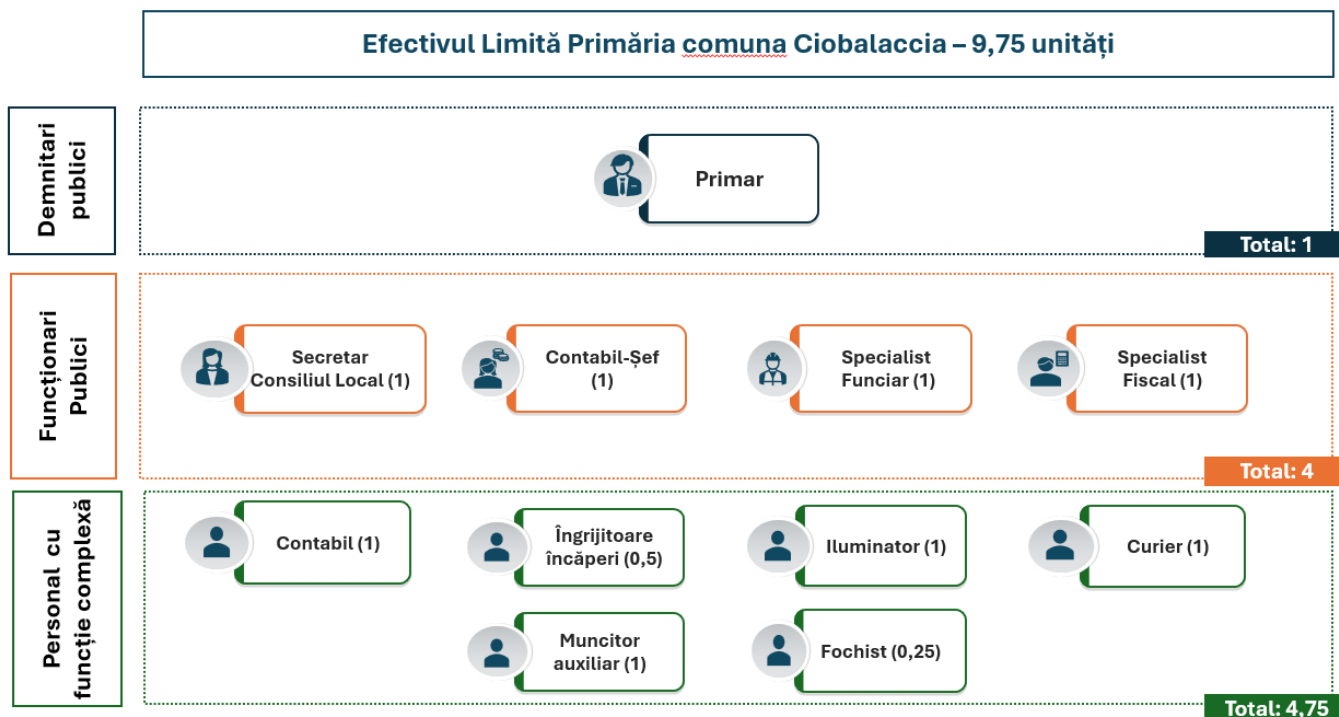
Etapă 4 a vizat:

- Consolidarea versiunii finale a viziunii în cadrul grupului de lucru.

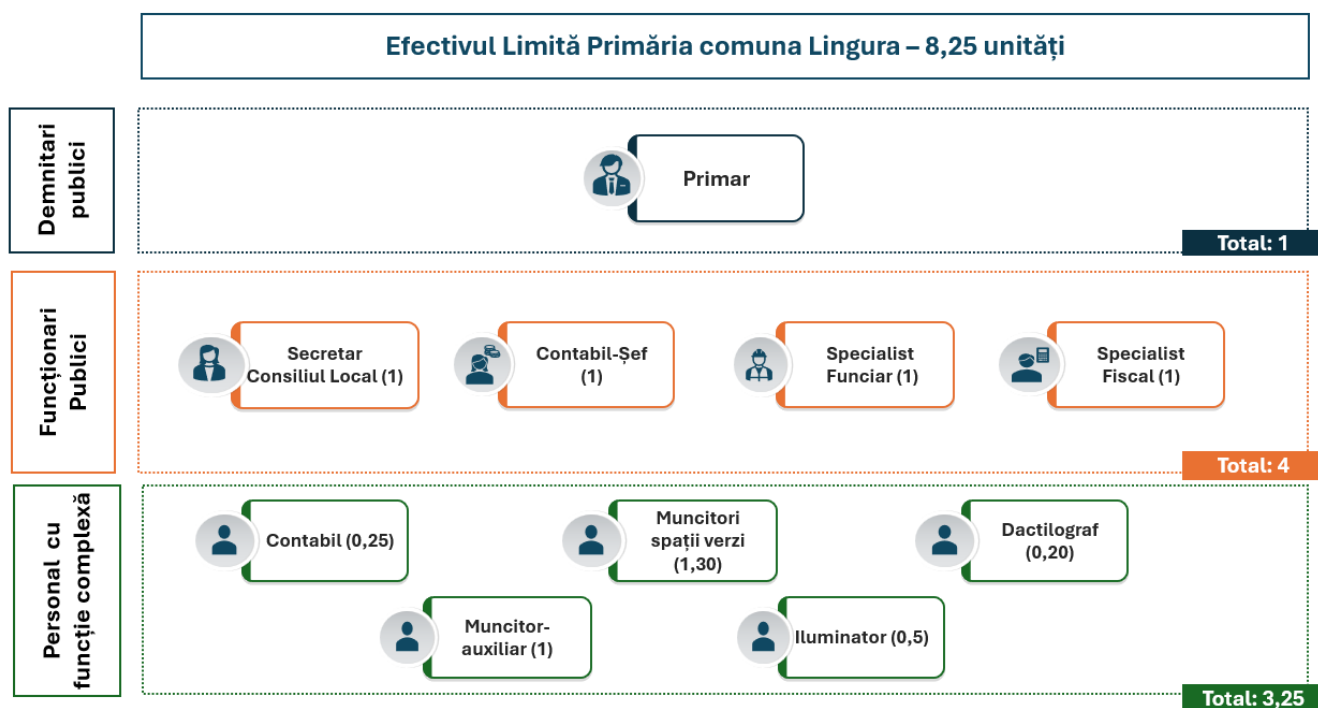
Structura instituțională și resursele umane

Situația existentă:

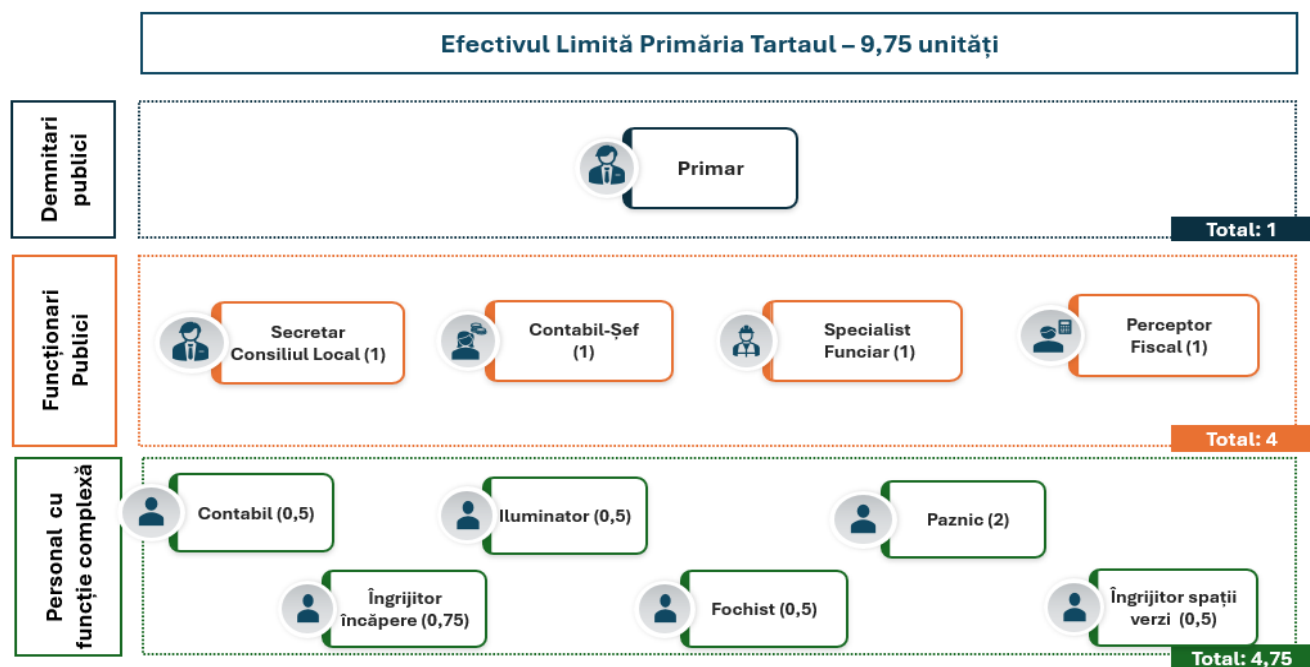
Primăria Ciobalaccia. Efectivul limită al Primăriei com. Ciobalaccia numără 9,75 unități, dintre care un demnitar public (primar), 4 unități – funcționari publici și 4,75 unități – personal cu funcții complexe. Organigrama instituției este reprezentată mai jos.

Primăria Lingura. Efectivul limită al Primăriei com. Lingura numără 9,5 unități, dintre care un demnitar public (primar), 4 unități – funcționari publici și 5,25 unități – personal cu funcții complexe. Organigrama instituției este reprezentată mai jos.

Primăria Tartaul. Efectivul limită al Primăriei s. Tartaul numără 9,75 unități, dintre care un demnitar public (primar), 4 unități – funcționari publici și 4,75 unități – personal cu funcții complexe. Organigrama instituției este reprezentată mai jos.

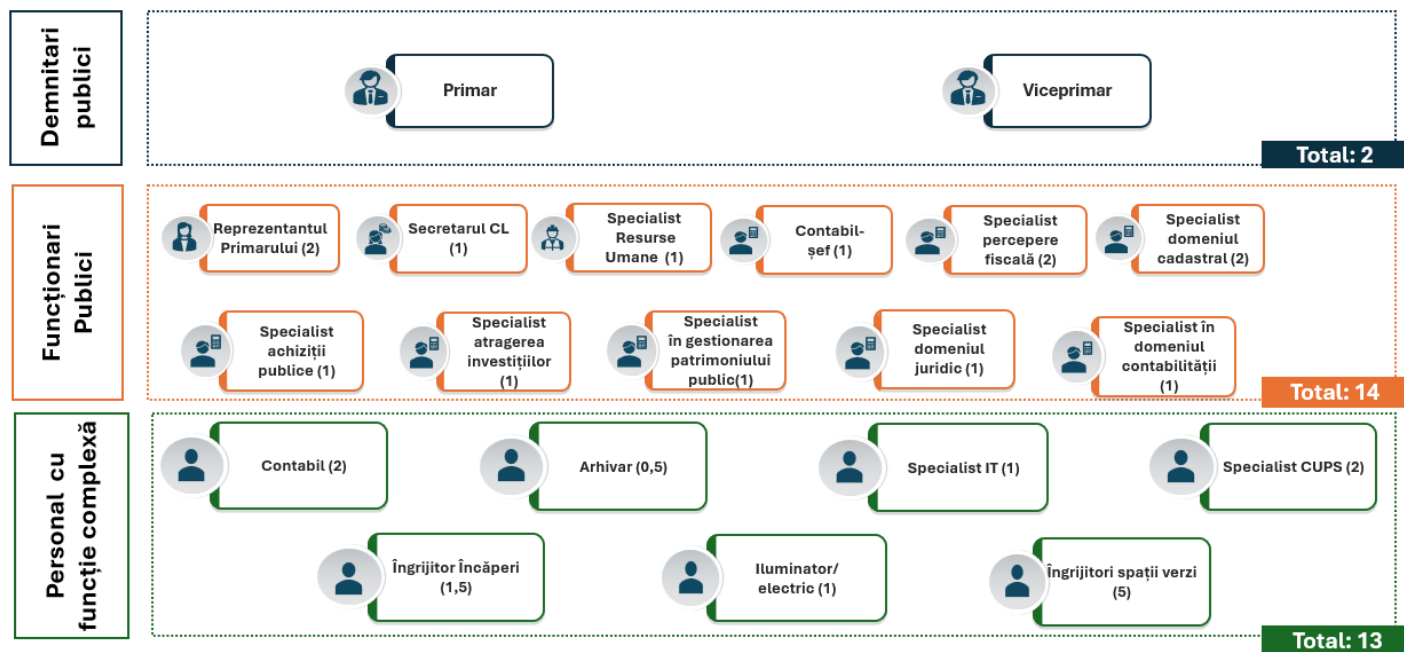
Necesități: Resurse Umane

În cadrul exercițiului de brainstorming au fost identificate mai multe funcții necesare pentru buna funcționare a UAT amalgamate.

Funcția	Necesitatea
Specialist Resurse Umane	Asigură gestionarea corectă și legală a personalului din primărie (angajare, evidență, disciplină, salarizare). • angajare și evidență personal • acte și legislație muncă • concedii și salarizare
Specialist atragerea investițiilor	Identificarea și implementarea proiectelor de dezvoltare locală. • Atragerea de fonduri și investitori pentru dezvoltare localității. • Gestionarea și management a proiectelor locale și de investiții. • Colaborarea cu partenerii publici și internaționali.
Specialist în gestionarea patrimoniului public	Asigură administrarea eficientă și legală a bunurilor publice. • evidența și inventarierea patrimoniului • administrarea/folosirea bunurilor publice • monitorizarea contractelor (arendă, locațiune)
Specialist în domeniul juridic	Reprezentanță legală a UAT amalgamate. • Apără autoritatea publică în instanță și protejează interesele acesteia. • Redactarea și revizuirea documentelor legale și monitorizarea conformității cu normele legale naționale și internaționale.
Specialiști CUPS	Prestarea eficientă a serviciilor publice, facilitând interacțiunea între instituție și cetățeni, în special în localitățile care nu vor fi selectate ca centru administrativ. • Prestarea serviciilor publice centralizate pentru localitățile din UAT amalgamată. • Îmbunătățirea accesului la servicii publice pentru cetățeni.
Specialiști auxiliari	Este nevoie de specialiști auxiliari și personal pentru deservire. Aici sunt incluse funcții precum arhivar, specialist IT, îngrijitori de încăpere, etc.

Organigrama Primăriei amalgamate

Efectivul Limită Primăria Amalgamată – 29 unități

Servicii publice

Îmbunătățirea serviciilor publice în UAT amalgamată Ciobalaccia / Lingura / Tartaul

Analiza serviciilor publice - com. Ciobalaccia

Servicii Publice Administrative		Servicii publice de gospodărie comunală	
 	Nu dispune de un ghișeu unic de informare și servicii pentru serviciile administrative locale. Nu dispune de centru unificat prestări servicii (CUPS). Nu dispune de un sistem automatizat de management electronic al documentelor (e-DMS). Nu dispune de registre în format electronic.	 	Dispune de serviciu de alimentare cu apă, gestionat de Întreprinderea municipală. Gradul de acoperire a serviciului este de 61% (581 gospodării). Nu dispune de sistem public de canalizare. Dispune de serviciu de salubritate și management a deșeurilor, gestionat de Întreprinderea municipală. Gradul de acoperire a serviciului este de 32% (300 gospodării). Dispune de serviciu de iluminat stradal, gestionat de primărie. Gradul de acoperire a serviciului este de 100%.

Analiza serviciilor publice – com. Lingura

Servicii Publice Administrative		Servicii publice de gospodărie comunală	
 	Nu dispune un ghișeu unic de informare și servicii pentru serviciile administrative locale. Nu dispune de centru unificat prestări servicii (CUPS) în cadrul Primăriei. Nu dispune de un sistem automatizat de management electronic al documentelor (e-DMS) Nu dispune de registre în format electronic.	 	Dispune de serviciu de alimentare cu apă, gestionat de Întreprinderea municipală. Totuși, se atestă o insuficiență de apă în timpul verii. Gradul de acoperire a serviciului este de 79% (320 gospodării). Nu dispune de sistem public de canalizare. Dispune de serviciu de salubritate și management a deșeurilor, gestionat de Întreprinderea municipală. Gradul de acoperire a serviciului este de 47% (190 gospodării).

- **Dispune** de serviciu de iluminat stradal gestionat de Primărie. Gradul de acces 100%.

Analiza serviciilor publice – com. Tartaul

Servicii Publice Administrative	Servicii publice de gospodărie comunală
 • Nu dispune un ghișeu unic de informare și servicii pentru serviciile administrative locale.	 • Dispune de serviciu de alimentare cu apă, gestionat de Întreprinderea municipală. Gradul de acoperire a serviciului este de 79% (474 gospodării).
 • Nu dispune de centru unificat prestări servicii (CUPS) în cadrul Primăriei.	 • Nu dispune de sistem public de canalizare.
• Nu dispune de un sistem automatizat de management electronic al documentelor (e-DMS)	 • Dispune de serviciu de salubritate și management a deșeurilor, gestionat de Întreprinderea municipală. Gradul de acoperire a serviciului este de 25% (170 gospodării).
• Nu dispune de registre în format electronic.	 • Dispune de serviciu de iluminat stradal gestionat de Primărie. Gradul de acces este de 67% (404 gospodării).

Ciobalaccia, Lingura și Tartaul se confruntă cu dificultăți în dezvoltarea serviciilor publice, în special a sistemului de canalizare din cauza bugetelor locale limitate și a capacităților administrative reduse. Aceste constrângeri afectează furnizarea eficientă a serviciilor esențiale către comunitate.

Serviciul de alimentare cu apă și canalizare

Provocări:

- Tarife insuficiente pentru acoperirea costurilor reale de operare și întreținere a serviciului;
- Mecanism neclar de achitare cumulată pentru serviciile de apă și deșeuri;
- Lipsa contorizării individuale a consumului de apă în localitatea Flocoasa;
- Capacitate redusă de plată a serviciilor de către familiile social-vulnerabile.
- Toate trei UAT nu dispun de sistem de canalizare.

Soluții/Viziune:

- Elaborarea documentației tehnice / studiilor de fezabilitate și fezabilitate pentru crearea sistemelor de canalizare.

- Extinderea și modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă în com. Ciobalaccia, inclusiv dezvoltarea/modernizarea a 7 sonde și 4 apeducte;
- Dezvoltarea infrastructurii de apă în com. Lingura prin construcția a 2 apeducte, 3 sonde și a trei turnuri de apă;
- Modernizarea și extinderea sistemului de alimentare cu apă în s. Tartaul, inclusiv dezvoltarea unui apeduct, a 3 sonde, a unui captaj și a două turnuri de apă;
- Extinderea rețelei de apeduct în satul Flocoasa și modernizarea sistemului existent în Victorovca.

Managementul deșeurilor

Provocări:

- Lipsa infrastructurii amenajate pentru colectarea și depozitarea deșeurilor în s. Tartaul;
- Existența gunoiștilor stihinice în localitățile Lingura, Flocoasa și Tartaul;
- Lipsa unui sistem funcțional de sortare a deșeurilor în Ciobalaccia, Lingura și Tartaul;
- Nivel redus de achitare la timp a taxelor pentru serviciile comunale;
- Număr mare de gospodării neîngrijite sau nelocuite permanent, ca urmare a migrației și plecării populației peste hotare;
- Lipsa unui mecanism cumulativ și eficient de taxare pentru serviciile comunale;
- Impact negativ asupra mediului generat de activitatea unor agenți economici din domeniul vitivinicol care evacuează deșeurile în râurile locale, afectând localnicii, flora și fauna.

Soluții/Viziune:

- Dotarea serviciului comunal cu utilaje pentru gestionarea deșeurilor și spațiilor verzi (un excavator);
- Achiziția echipamentelor tehnice necesare intervențiilor (un aparat de sudare a plasticului, o motopompă, un grup electrogen);
- Corelarea investițiilor cu proiectele în derulare pentru utilizarea eficientă a resurselor.

Serviciul de iluminare stradală

Provocări:

- Lipsa proiectelor tehnice pentru extinderea și modernizarea rețelelor de iluminat stradal pe unele porțiuni din Ciobalaccia, Lingura și Tartaul;
- Eficiență energetică redusă a echipamentelor existente, cu impact asupra costurilor de operare și durabilității serviciului;

- Nivel scăzut de informare și responsabilizare a cetățenilor privind utilizarea și protejarea infrastructurii de iluminat stradal.

Soluții/Viziune

- Elaborarea documentației tehnice pentru porțiunile iluminate existente.
- Extinderea rețelei de iluminat stradal în localitatea Tartaul și Crăciun;
- Modernizarea și întreținerea infrastructurii de iluminat prin achiziționarea unui autotur pentru intervenții și mentenanță.

Servicii administrative

Provocări:

- Nivel redus de informare privind serviciile CUPS;
- Lipsa registrelor electronice și neconectarea completă la platforma e-APL; în Lingura sunt utilizate numerele cadastrale convenționale;
- Dotări tehnice insuficiente pentru efectuarea plăților electronice;
- Nivel scăzut de alfabetizare digitală în rândul populației;
- Lipsa transportului public între localități, ceea ce limitează accesul cetățenilor la servicii, inclusiv CUPS;
- Lipsa clarității privind fișa de post a operatorilor CUPS și atribuțiile acestora.

Soluții/Viziune:

- Împuternicirea funcției de specialist IT cu rol de coordonator al operatorilor CUPS din Tartaul și Lingura;
- Asigurarea spațiilor adecvate pentru funcționarea CUPS în condiții standardizate;
- Dotarea cu software și echipamente necesare pentru prestarea serviciilor electronice;
- Instruirea continuă a operatorilor CUPS pentru furnizarea eficientă a serviciilor către cetățeni;
- Standardizarea și extinderea pachetului de servicii oferite prin CUPS (certificate, extrase, petiții-modelle tipizate, servicii ASP și CNAS, plăți, suport depunere cereri / informare privind documentele de urbanism, monitorizarea cererilor și eliberarea documentelor finale);

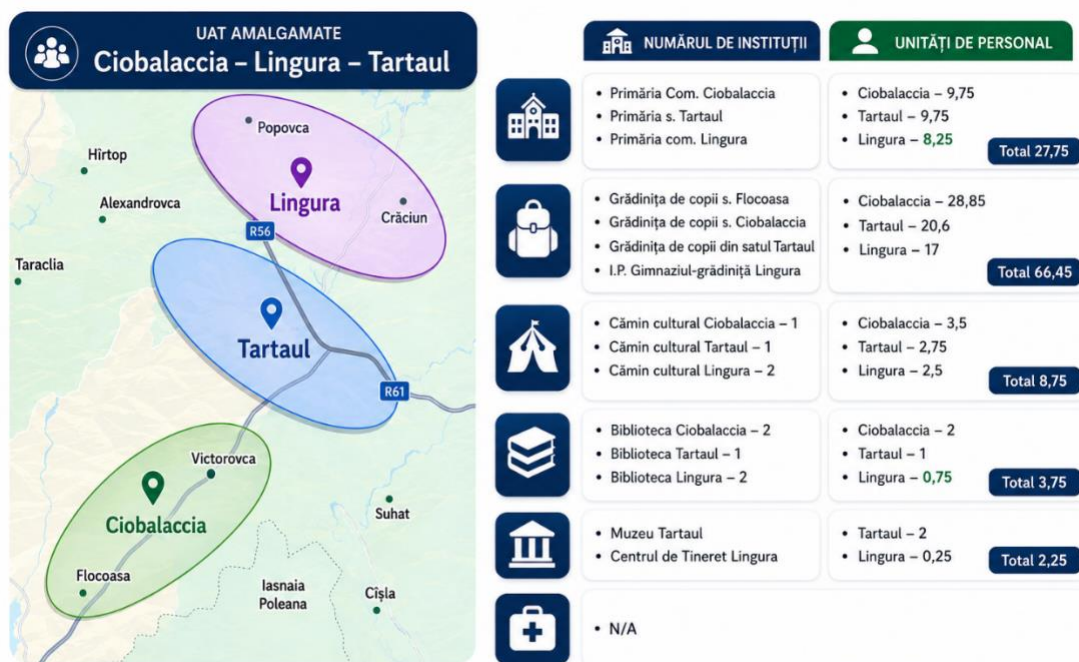
În cadrul atelierului de lucru s-a convenit asupra reorganizării serviciilor de gospodărie comunală prin fuziunea celor trei întreprinderi municipale existente din Ciobalaccia, Lingura și Tartaul într-o singură Întreprindere Municipală, care va asigura gestionarea integrată a serviciilor comunale la nivelul APL amalgamat. Structura preliminară a statului de personal pentru noua Întreprindere Municipală va include:

- 1 administrator;
- 1 contabil, cu gestionarea plăților pentru servicii prin intermediul sistemului CUPS;
- 3 tractoriști și 2 lucrători auxiliari;
- 3 operatori-lăcătuși;
- 6 muncitori pentru întreținerea spațiilor verzi;
- 1 pădurar/silvicultor;
- 1 electrician.

Instituții publice

Viziunea pentru instituțiile publice în contextul modernizării și îmbunătățirii serviciilor:

Situația existentă:

Instituțiile publice din com. Ciobalaccia, com. Lingura și s. Tartaul

Instituții educaționale

În comuna **Ciobalaccia** activează 2 instituții educaționale preșcolare: Grădinița de copii s. Flocoasa și Grădinița de copii Ciobalaccia. Ambele instituții au un număr de personal de 28,85 unități.

În comuna **Lingura** activează o instituție de educație preșcolară: I.P. Gimnaziul-grădiniță Lingura. Instituția are un număr de personal de 17 unități.

În satul **Tartaul** activează, la fel, o instituție de educație preșcolară, Grădinița de copii din satul Tartaul cu un număr de 20,6 unități de personal.

Viziune pentru instituțiile publice educaționale

	Provocări	Soluții
Infrastructură 	- Asigurarea unui sistem fiabil de alimentare cu energie electrică în toate cele 4 grădinițe - Reparația capitală la grădinițele din Flocoasa, Ciobalaccia și Tartaul, insuficiența sistemelor de încălzire centralizată în 3 grădinițe (Ciobalaccia, Flocoasa, Tartaul), necesitatea termoizolării clădirilor pentru toate cele 4 grădinițe, în vederea creșterii eficienței energetice - Amenajarea și dotarea spațiilor de joacă exterioare în toate cele 4 grădinițe - Necesitatea lucrărilor de amenajare a teritoriului (pavaj și împrejmuire/gard) pentru toate cele 4 grădinițe - Necesitatea termoizolării a 2 gimnazii în Tartaul și Lingura precum și a Căminului Liceului din Ciobalaccia. - Necesitatea amenajării pavajului la gimnaziul din Tartaul și parcare cu pavaj la Liceul teoretic Nicolae Mihai din Ciobalaccia - Necesitatea reparației acoperișului la gimnaziul din Lingura	- elaborarea proiectelor tehnice și a devizelor de cheltuieli pentru toate intervențiile prioritare (acoperișuri, termoizolare, încălzire, spații exterioare) - cooperarea instituțională cu Consiliul raional, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și GAL pentru cofinanțare și suport tehnic
Resurse materiale 	- Nivel insuficient de dotare cu mobilier, echipamente educaționale și materiale didactice în toate cele 4 grădinițe - Dotare incompletă sau necorespunzătoare a cantinelor / blocurilor alimentare în toate cele 4 grădinițe, inclusiv lipsa echipamentelor moderne pentru prepararea și servirea hranei - Lipsa sau insuficiența instrumentelor muzicale necesare pentru activități educaționale și extracurriculare în toate cele 4 grădinițe - Grad redus de digitalizare a procesului educațional, determinat de lipsa echipamentelor moderne (panouri interactive / table digitale) în toate cele 4 grădinițe	- dezvoltarea și depunerea de proiecte investiționale pentru echipamente educaționale, IT și dotări pentru cantine - parteneriate cu ONG-uri locale (Neamul Etern Ciobalaccia, Tartaul în Dezvoltare, Lingureni cu Suflet Mare) pentru mobilizarea de resurse și donații
Resurse umane 	- Specialist Logoped - Psiholog - Psihopedagog	- Atragerea tinerilor specialiști și - Cursuri de perfecționare pentru personal.

Instituțiile publice de cultură

Din instituțiile publice culturale, în comuna Ciobalaccia activează un cămin cultural cu 3,5 unități de personal. De asemenea, comuna dispune de două biblioteci publice cu 2 unități de personal. Bibliotecile sunt echipate cu calculatoare și oferă un acces liber la oportunități de instruire pentru băștinași.

În comuna Lingura activează două cămine culturale cu 2,5 unități de personal. Totodată, comuna dispune de două biblioteci publice, una cu 0,5 unități de personal și a doua (în s. Crăciun) cu 0,25 unități. Tot aici există și Centrul de tineret Lingura unde sunt 0,25 unități de personal.

Cât privește s. Tartaul, aici activează căminul cultural cu 2,75 unități, o bibliotecă publică cu o unitate de personal, precum și Muzeul de istorie și etnografie din localitate cu 2 unități de personal.

Viziune pentru instituțiile publice de cultură

Cele patru centre de cultură și cinci biblioteci publice vor fi transferate în subordinea Primăriei amalgamate. Centrele culturale și bibliotecile își vor păstra identitatea locală, iar personalul și patrimoniul public al instituțiilor va fi gestionate local de către un administrator.

	Provocări	Soluții
Infrastructură 	- Starea tehnică necorespunzătoare a căminelor culturale, inclusiv necesitatea reparației sălilor și asigurării unor sisteme eficiente de încălzire - Lipsa unei Case de Cultură funcționale în localitatea Ciobalaccia, ceea ce impune necesitatea construcției unei instituții culturale moderne - Demolarea cinematografului la Flocoasa și construcția unei scene de vară moderne - Construcția unei scene de vara la Crăciun - Lipsa unui sistem de încălzire centralizată la căminul cultural din Tartaul, precum și necesitatea amenajării infrastructurii adiacente și pavaj la scena de vară; - Insuficiența infrastructurii sanitare, inclusiv necesitatea construcției a două blocuri sanitare în incinta căminelor culturale din Ciobalaccia, Lingura și Tartaul; - Necesitatea reparației capitale a sălilor de sport din Tartaul și Lingura, utilizate inclusiv pentru activități culturale și comunitare; - Lipsa sau insuficiența sistemelor de canalizare centralizată pentru instituțiile culturale.	- crearea unui Centru Multifuncțional pentru Cultură, Tineret și Sport, cu distribuirea funcțională a capacităților existente, fără includerea bibliotecilor - atragera investițiilor prin cooperare cu autoritățile centrale, Consiliul raional, GAL și parteneri de dezvoltare Centrul cultural Lingura – 3, Ciobalaccia – 3,5, Tartaul – 3,5 // 12,25
Resurse materiale 	- Nivel insuficient de dotare a bibliotecilor cu echipamente tehnice moderne (calculatoare, echipamente IT, acces digital) - Grad redus de dezvoltare și dotare a muzeului local din Tartaul, inclusiv creșterea numărului de exponate, a mobilierului specific (stelaje, spații de depozitare), precum și a soluțiilor de eficiență energetică (încălzire, panouri solare) - Insuficiența echipamentelor și materialelor necesare pentru activități culturale și artistice (costume populare, opinci, instrumente	- dezvoltarea și implementarea de proiecte pentru dotarea bibliotecilor, muzeului, centrelor culturale și de tineret cu echipamente moderne - mobilizarea resurselor locale și externe (ONG-uri, parteneriate comunitare)

	muzicale, echipamente audio, ecrane, calculatoare) • Dotare limitată a sălilor sportive utilizate pentru activități culturale, educative și comunitare • Nivel redus de dotare a centrului de tineret, inclusiv lipsa echipamentelor necesare pentru desfășurarea activităților educative, recreative și de implicare civică	
Resurse umane 	• Deficit de specialiști în domeniul dezvoltării turismului local și valorificării patrimoniului cultural • Lipsa personalului artistic specializat (coregrafi, conducători muzicali) pentru organizarea și susținerea activităților culturale • Insuficiența specialiștilor în domeniile sport și tineret, necesari pentru dezvoltarea programelor dedicate comunității • Capacitate instituțională redusă în atragerea finanțărilor, determinată de lipsa specialiștilor în elaborarea și managementul proiectelor	• 1 director artistic; • specialiști/muzicieni sunet: 3 unități de personal (Lingura - 1, Ciobalaccia - 1, Tartaul - 1); • bibliotecari: 3,75 unități de personal (Lingura - 0,75, Ciobalaccia - 2, Tartaul - 1); • 1 specialist în domeniul tineretului și sportului; • personal auxiliar pentru întreținere și salubritate (dereticători): 2,75 unități de personal (1 + 0,5 + 1 + 0,25). Numărul total estimativ de personal pentru sectorul cultural este de 15 unități. • Atragerea specialiștilor noi și aplicarea la proiecte de dezvoltare locală.

Alte instituții publice

În Tartaul există și o stație de pompieri.

Patrimoniul public

Situația curentă - Ciobalaccia

Patrimoniul public al com. Ciobalaccia constituie 4764,34 hectare. În cadrul primăriei activează un specialist funciar responsabil de evidența și gestionarea fondului funciar al localității. Totodată, instituția nu dispune de un specialist distinct în administrarea patrimoniului, aceste atribuții fiind exercitate de către primar.

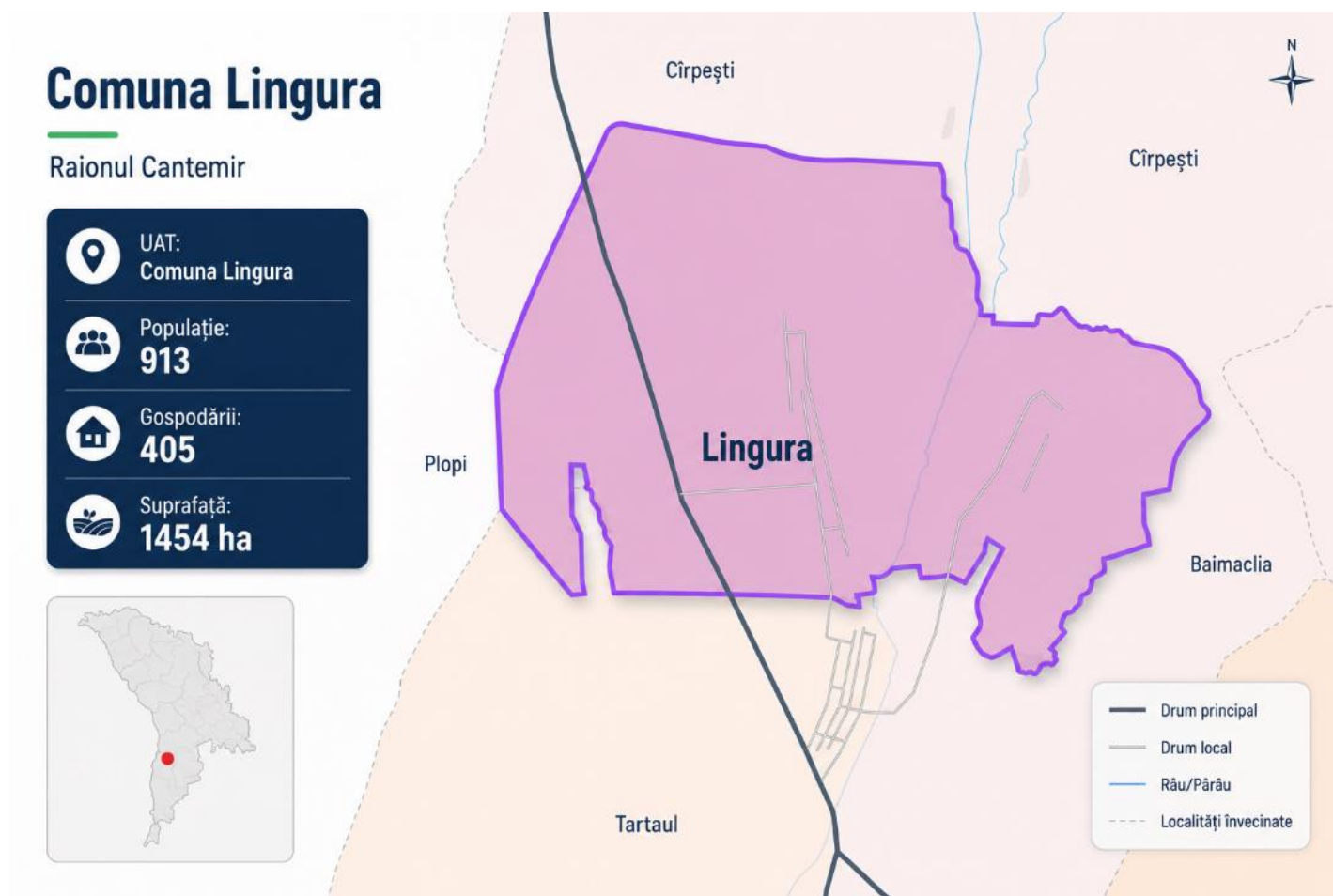

În prezent, utilizarea sistemelor informaționale și a registrelor digitale este limitată, ceea ce îngreunează gestionarea terenurilor, precum și a bunurilor mobile și imobile. Bunurile aflate în proprietatea primăriei sunt înregistrate atât în registrul bunurilor imobile, cât și în evidența contabilă a instituției.

Ultima inventariere a patrimoniului administrat a fost realizată în anul 2025, iar procesul de delimitare a proprietăților în funcție de apartenență nu a fost încă finalizat.

Situația curentă – Lingura

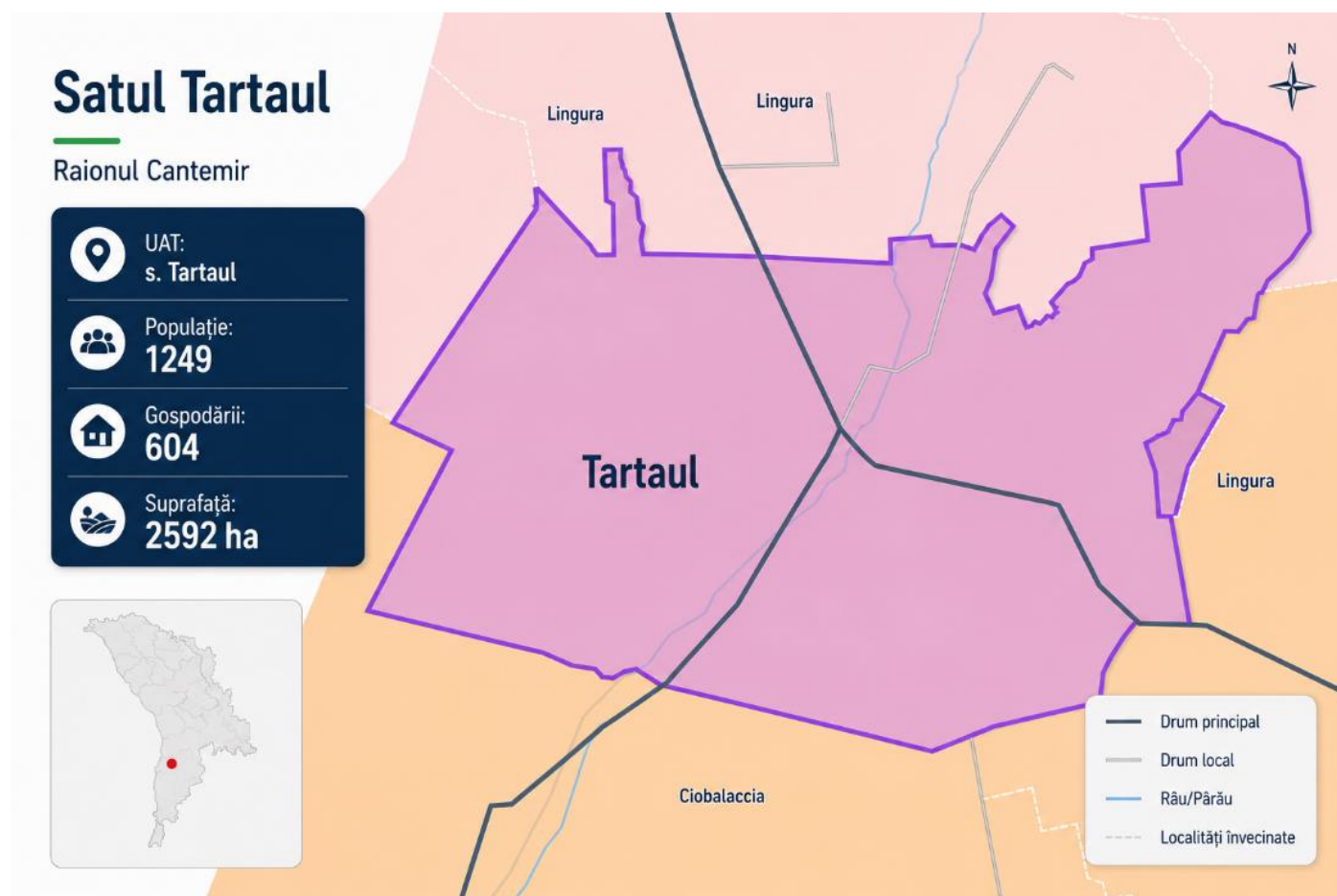
Patrimoniul public al com. Lingura constituie 1454 hectare. În cadrul primăriei activează un specialist funciar responsabil de evidența și gestionarea fondului funciar al localității. Totodată, instituția nu dispune de un specialist dedicat administrării patrimoniului, aceste atribuții fiind exercitate de către primar. În prezent, gestionarea patrimoniului se realizează prin intermediul registrului de evidență a patrimoniului public. Cu toate acestea, lipsa altor sisteme informaționale îngreunează administrarea eficientă a terenurilor, precum și a bunurilor mobile și imobile.

Bunurile aflate în proprietatea Primăriei sunt înregistrate în registrul imobil, dar și în evidența contabilă a instituției. Ultima inventariere a patrimoniului administrat a avut loc în 2025, iar procesul de delimitare a proprietăților în funcție de apartenență este realizat.

Situația curentă – Tartaul

Patrimoniul public al satului Tartaul constituie 2592 hectare. În cadrul primăriei activează un specialist funciar responsabil de evidența și gestionarea fondului funciar al localității. Totodată, instituția nu dispune de un specialist dedicat administrării patrimoniului, aceste atribuții fiind exercitate de către primar. În prezent, gestionarea patrimoniului se realizează prin intermediul registrului de evidență a patrimoniului public. Cu toate acestea, lipsa altor sisteme informaționale îngreunează administrarea eficientă a terenurilor, precum și a bunurilor mobile și imobile.

Bunurile aflate în proprietatea Primăriei nu sunt înregistrate în registrul imobil, dar sunt la evidența contabilă a instituției. Ultima inventariere a patrimoniului administrat a avut loc în 2025, iar procesul de delimitare a proprietăților în funcție de apartenență este realizat.

Provocări și soluții privind gestionarea terenurilor proprietate publică

În cadrul atelierului de lucru au fost identificate următoarele provocări privind gestionarea terenurilor și patrimoniului public în cele trei UAT:

- Lipsa evidenței clare a activelor publice, inclusiv nefinalizarea procesului de delimitare a terenurilor și bunurilor în comuna Ciobalaccia, precum și absența planurilor de gestionare a patrimoniului public în cele trei UAT;
- Deficit de specialiști, ceea ce limitează capacitatea autorităților publice locale de a administra eficient patrimoniul public;
- Grad redus de digitalizare, determinat de lipsa unor instrumente și sisteme informaționale pentru evidența și gestionarea patrimoniului public. O soluție ar fi pilotarea și implementarea sistemului e-APL, în parteneriat cu Agenția de Guvernare Electronică, pentru digitalizarea evidenței și administrării patrimoniului public.

Provocări și soluții privind gestionarea clădirilor publice

În cadrul atelierului de lucru au fost identificate mai multe provocări și soluții privind gestionarea clădirilor publice:

- Existența unui număr mare de clădiri publice neutilizate sau subutilizate (foste grădinițe, foste primării, clădiri administrative și sociale), cu costuri de întreținere nejustificate economic;
- Stare tehnică degradată a unor instituții educaționale și sociale (ex. gimnaziul din Tartaul, bloc B, școala veche, grădinițe și sala sportivă din Lingura);
- Lipsa unei viziuni clare de reconversie sau reutilizare funcțională a clădirilor abandonate (ex. casa sănătății, club/casă de cultură Flocoasa, casa viticultorului, ospătărie, ferme și infrastructură agricolă dezafectată);
- Patrimoniu imobiliar dispersat și insuficient inventariat (ex. gherete, depozite, cântare, oloiniță, garaje, depozit gaz-propan), cu utilizare incertă și administrare ineficientă;
- Lipsa investițiilor în modernizarea și adaptarea clădirilor publice la nevoile actuale ale comunității;
- Riscuri de securitate și degradare continuă a clădirilor abandonate, inclusiv a celor cu statut incert (ex. foste biserici sau clădiri fără claritate juridică).

Viziunea privind gestionarea patrimoniului public

UAT amalgamată Ciobalaccia – Lingura – Tartaul va avea o suprafață totală de 8810,4 ha își propune să administreze terenurile și construcțiile publice într-un mod eficient, transparent și orientat spre dezvoltare, prin utilizarea strategică a resurselor, modernizarea infrastructurii și atragerea investițiilor. Patrimoniul public devine baza pentru creștere economică, servicii publice de calitate și dezvoltare locală durabilă.

Terenurile prioritare pentru valorificare:

Teren	Amplasare
Terenul sportiv (4 terenuri)	Ciobalaccia, Crăciun, Lingura, Tartaul
Terenuri care urmează să fie identificate / înregistrate de CL	Ciobalaccia
Terenul gunoiștii	
Terenul de lângă iaz (brigada de tractoare)	
Terenuri cu pădure (6ha)	
Teren marginea satului 20ha (stână)	
Terenul fostului garaj	Tartaul
Terenul fostei brigăzi de tractoare	
Terenul fostei ferme	
Terenul carierei de nisip	
Terenul de lângă moară	
Teren pentru construcții (Podgoria Vin)	
Fond acvatic – 1 iaz (iaz de la fontan)	
Terenul fostei librării (lângă Muzeu)	
Teren lângă iaz 2.5 ha	Flocoasa
Teren stâna Bogos	
Gunoiștea	Lingura, Tartaul
	Lingura, Tartaul
Terenuri cu pădure (50ha) la Crăciun	Lingura/Crăciun
Teren lângă AVM (mora)	Lingura
Grădini str. Ștefan cel Mare	
Terenul fostului depozit de chimicale (Ilașcova)	
Teren agricol lângă ag.econ. Baran Veaceslav	

Clădiri prioritate pentru valorificare:

Clădire	Amplasare	Starea (funcțional, nefuncțional, necesită reparație)
Gimnaziul bloc B (nefuncțional)	Tartaul	Nesatisfăcătoare
Grădinița bloc B (nefuncțional)		Nesatisfăcătoare
Școala veche		În proces de demolare
Casa sănătății		În proces de demolare
Clădirea fostei primării (Muzeu)		Funcțional, stare foarte bună
Fostul cinematograf	Flocoasa	Toate clădirile necesită reparație
Gimnaziul (școală cu clădire foarte mare)		
Cădirea brigăzii de tractoare nr. 1		
Farmacia	Ciobalaccia	
Baia		
Cârmuirea / clădire administrativă		
Ospătărie		
Casa Viticultorului		
Fățare		
Ferma de porci		
Autoparcul		
Ghereta Ciobalaccia		
Oloinița		
Depozit gaz-propan		
Ghereta Flocoasa		
Cântarul		
Depozit cereale	Victorovca	
Larioc - subsol		
Sala sportivă	Lingura	Necesită reparație
Fosta Biserică (fără statut)		Funcțională
Garaje – 3 unități		Necesită reparație
Grădinița	Crăciun	

Finanțele publice și proiectele de investiții

Comuna Ciobalaccia: analiza veniturilor și cheltuielilor publice

Veniturile bugetului local al primăriei com. Ciobalaccia constituie circa 18,63 milioane lei. Acestea provin din mai multe surse, dintre care principalele sunt transferurile de la bugetul de stat – 15,81 milioane lei (85%) și veniturile fiscale proprii colectate la nivel local – 2,8 milioane lei (15%).

Grafic 1. Distribuția veniturilor și cheltuielilor în com. Ciobalaccia, Bugetul Aprobat 2026

Veniturile proprii sunt repartizate pe trei categorii principale – impozitul pe venit 8,6% (din totalul veniturilor), veniturile din impozitul funciar (2,1%) și venituri pe proprietate (2,6%). Celelalte venituri nu depășesc 2% din veniturile totale bugetate.

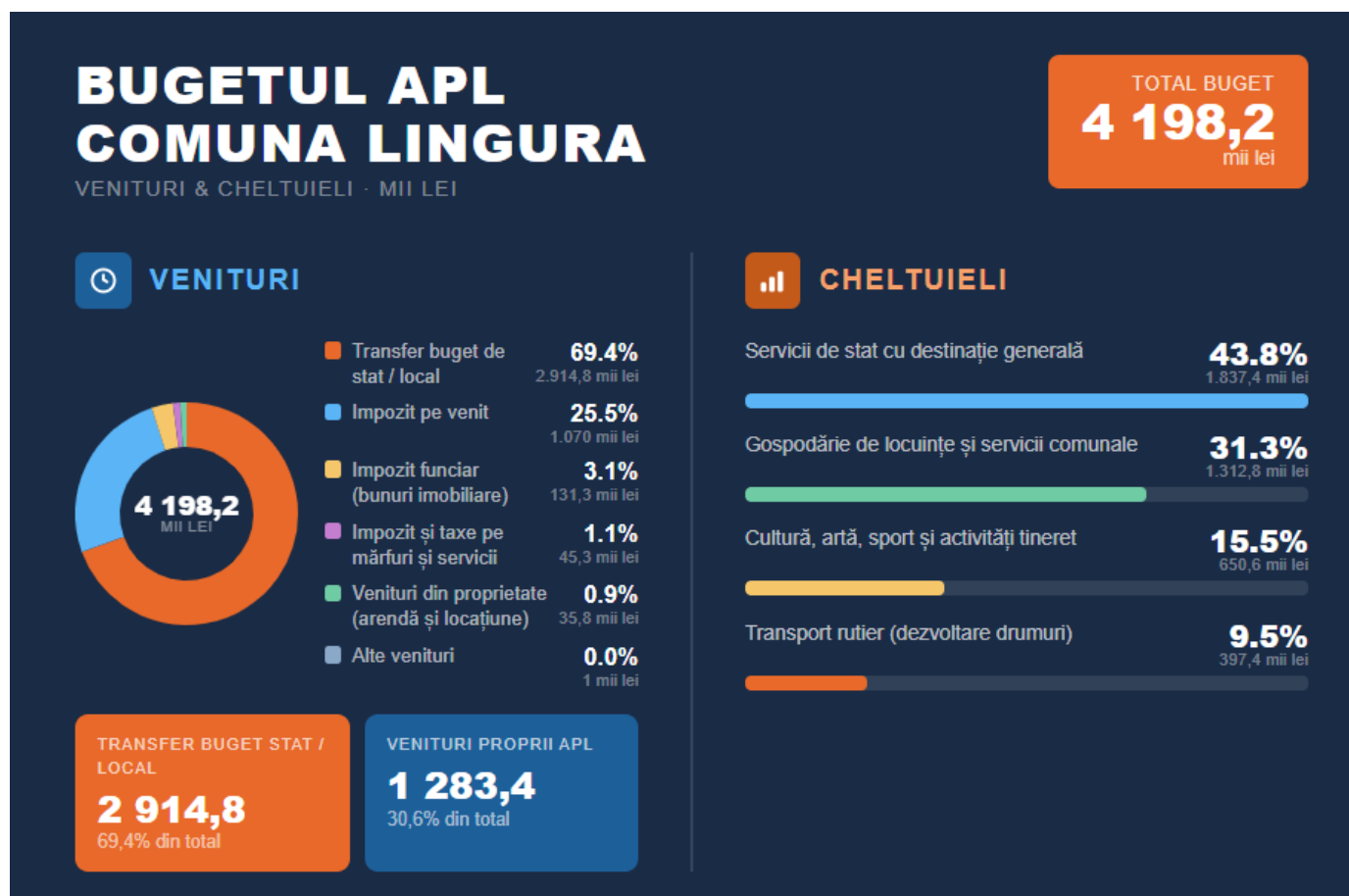
Analiza cheltuielilor

Cheltuielile aprobate pentru anul 2026 constituie 18,63 milioane lei. Principala categorie de cheltuieli sunt la categoria gospodărie de locuințe și servicii comunale (31,2%), cheltuieli în domeniul învățământului (30%), serviciile de stat cu destinație generală (27,5%), cheltuieli în domeniul cultură, artă, sport și activități tineret (6,7%) și în domeniul transportului rutier pentru dezvoltarea drumurilor (4,2%).

Comuna Lingura: analiza veniturilor și cheltuielilor publice

Analiza veniturilor

Pentru anul 2026, bugetul local al comunei Lingura constituie circa 4,2 milioane Lei. Acestea provin din transferurile de la bugetul de stat peste 2,9 milioane Lei (69%) și veniturile fiscale proprii colectate la nivel local (31%) în valoare de 1,28 milioane Lei.

Grafic 2: Distribuția veniturilor și cheltuielilor în com. Lingura, Bugetul Aprobat 2026

Venituri proprii ale localității sunt repartizate pe trei categorii principale (din total): impozitul pe venit 25,5%, impozitul pe bunuri imobiliare 3,1% și venituri din proprietate și taxe locale (2%).

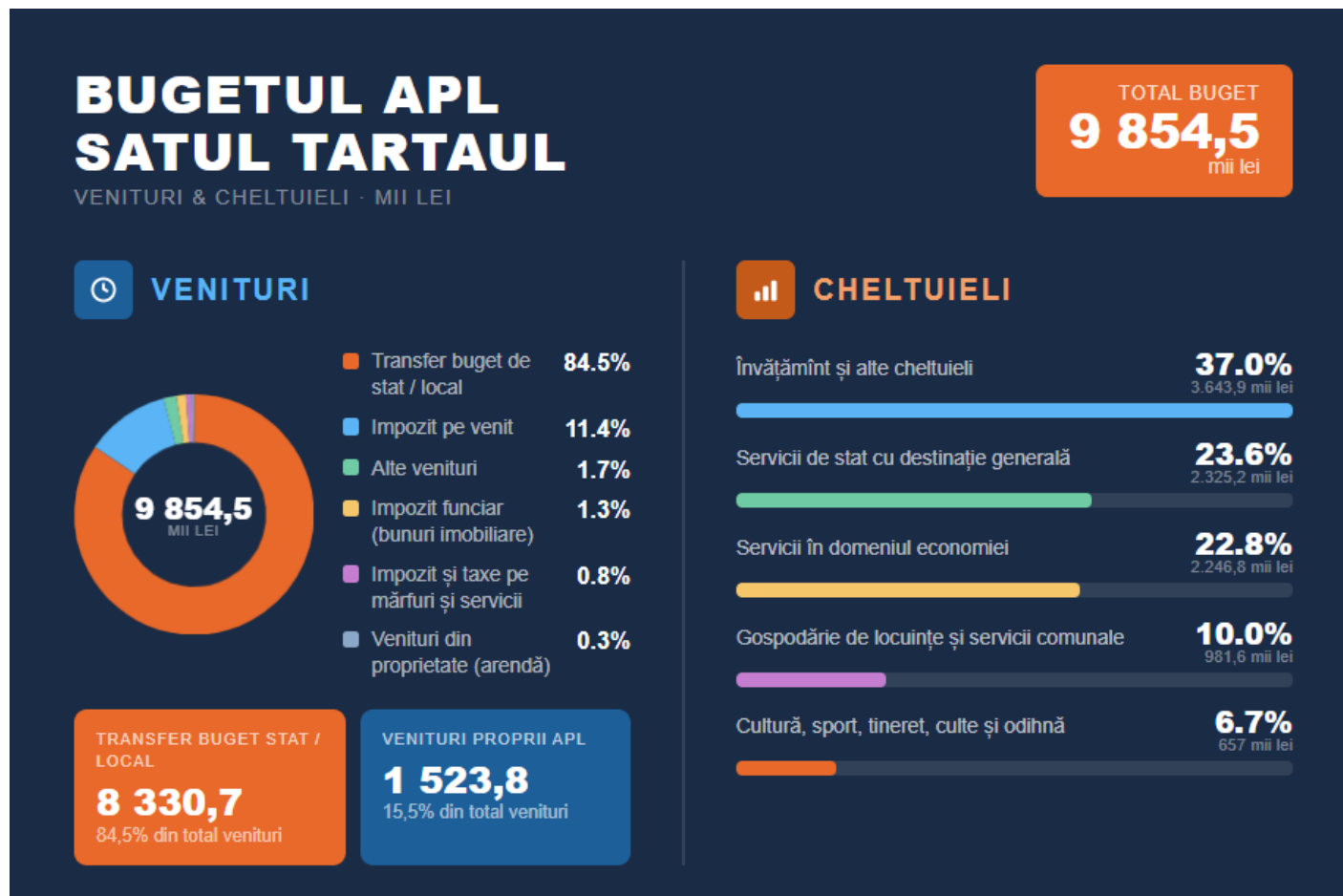
Analiza cheltuielilor

Cheltuielile aprobate pentru anul 2026 constituie circa 4,2 milioane Lei. Principala categorie de cheltuieli sunt serviciile de stat cu destinație generală (44%), urmat de categoria gospodărie de locuințe și servicii comunale (31%), domeniul cultură, artă, sport și activități tineret (15,5%) și domeniul transport rutier pentru dezvoltarea drumurilor (9,5%).

Satul Tartaul: analiza veniturilor și cheltuielilor publice

Analiza veniturilor

Pentru anul 2026, bugetul local al satului Tartaul constituie peste 9,8 milioane Lei. Acestea provin din transferurile de la bugetul de stat peste 8,3 milioane Lei (84,5%) și veniturile fiscale proprii colectate la nivel local (15,5%) în valoare de 1,5 milioane Lei.

Grafic 3: Distribuția veniturilor și cheltuielilor s. Tartaul, Bugetul Aprobat 2026

Venituri proprii ale localității sunt repartizate pe trei categorii principale: impozitul pe venit 11,4%, impozitul pe bunuri imobiliare 1,3% și venituri din proprietate și taxe locale (2%).

Analiza cheltuielilor

Cheltuielile aprobate pentru anul 2026 constituie circa 9,8 milioane Lei. Principala categorie de cheltuieli sunt pentru învățământ și alte cheltuieli aferente (37%), serviciile de stat cu destinație generală (23,6%), urmat de serviciile în domeniul economiei (22,8%), categoria gospodărie de locuințe și servicii comunale (10%), domeniul cultură , sport, tineret, culte și odihnă (6,7%).

Creșterea veniturilor în UAT amalgamată

În cadrul atelierului de lucru au fost identificate și propuse următoarele soluții:

1. **Valorificarea patrimoniului public:** inventarierea și administrarea eficientă a bunurilor și terenurilor publice, inclusiv transmiterea acestora în locațiuni sau concesiune, pentru generarea de venituri bugetare și utilizarea eficientă a activelor neutilizate.
2. **Majorarea impozitelor funciare:** actualizarea și ajustarea graduală a impozitelor pe terenuri în conformitate cu valoarea de piață și utilizarea acestora, asigurând o corelare mai bună între capacitatea fiscală și necesitățile de dezvoltare locală.
3. **Atragerea investițiilor:** stimularea dezvoltării economice locale prin:
 - crearea unui parc industrial;
 - atragerea și susținerea agenților economici locali și externi;
 - accesarea fondurilor de dezvoltare naționale și internaționale;
 - dezvoltarea unei piețe locale pentru susținerea producătorilor și comerțului;
 - dezvoltarea / implicarea Asociațiilor de Băștinași în proiecte de investiții și dezvoltare comunitară.
4. **Bugetare participativă:** introducerea mecanismului de implicare a cetățenilor în procesul decizional privind alocarea unei părți din bugetul local, pentru creșterea transparenței, responsabilizării și prioritizării investițiilor comunitare.

Optimizarea cheltuielilor publice UAT amalgamată

- **Eficiență energetică:** implementarea măsurilor de reducere a consumului energetic în toate instituțiile publice (termoizolare, modernizarea sistemelor de încălzire, iluminat eficient energetic), pentru diminuarea costurilor de întreținere.
- **Digitalizare a serviciilor publice:** extinderea utilizării platformelor digitale (e-APL, CUPS, plăți electronice) pentru reducerea costurilor operaționale, optimizarea proceselor administrative și creșterea accesibilității serviciilor.
- **Optimizarea colectării și gestionării datelor:** dezvoltarea unor sisteme integrate de evidență și monitorizare a datelor la nivel local, pentru fundamentarea deciziilor bugetare și reducerea cheltuielilor ineficiente.

Priorități pentru investiții

În cadrul consultărilor, au fost agreate următoarele priorități de utilizare a stimulentei financiare acordate etapizat în procesul de amalgamare voluntară:

1. **Stimulentul I:** 400.000 lei (raportat la 3.999 locuitori)
Fondurile sunt direcționate pentru elaborarea documentațiilor tehnice necesare investițiilor prioritare:
 - *Ciobalaccia:* proiect tehnic pentru construcția unui complex sportiv;
 - *Lingura:* proiect tehnic pentru construcția unui podeț în zona centrală a localității;
 - *Tartaul:* proiect tehnic pentru modernizarea drumurilor locale prin betonare.
2. **Stimulentul II:** 13.008.549 lei (alocat proporțional pe localități)

Repartizarea fondurilor este următoarea:

- *Ciobalaccia*: 5,871 milioane lei, destinate construcției complexului sportiv;
- *Lingura*: 3,067 milioane lei, pentru reabilitarea infrastructurii rutiere (drumuri cu îmbrăcăminte de tip „variantă albă”, satele vizate Crăciun și Lingura);
- *Tartaul*: 4,070 milioane lei, pentru renovarea drumurilor locale.

Direcție comună de dezvoltare (componenta verde)

3. Identificarea și implementarea unor soluții de infrastructură ecologică, inclusiv stații de epurare mici, descentralizate, destinate grupurilor restrânse de gospodării, acolo unde soluțiile centralizate nu sunt fezabile economic.

Concluzii și pași următori

Documentul de viziune pentru UAT amalgamată Ciobalaccia – Lingura – Tartaul reflectă rezultatul unui proces participativ, în cadrul căruia primarii, funcționarii și reprezentanții celor trei comunități au identificat împreună provocările comune și au conturat soluții realiste pentru cele cinci domenii tematice analizate.

Analiza evidențiază faptul că cele trei localități se confruntă cu provocări similare — capacitate administrativă limitată, deficit de specialiști, infrastructură comunală insuficient dezvoltată (în special lipsa sistemelor de canalizare în toate cele trei UAT), un grad redus de digitalizare și resurse bugetare reduse, dependente preponderent de transferurile de la bugetul de stat. În același timp, amalgamarea voluntară deschide oportunități concrete de consolidare:

- crearea unei structuri instituționale unice, cu funcții mai bine specializate (resurse umane, juridic, patrimoniu, atragerea investițiilor);
- comasarea celor trei întreprinderi municipale într-un singur operator de servicii comunale, cu gestionare integrată;
- standardizarea și extinderea serviciilor prestate prin CUPS, inclusiv pentru localitățile care nu vor fi centru administrativ;
- valorificarea unui patrimoniu public extins (8810,4 ha) și a clădirilor subutilizate;
- accesarea stimulentei financiare etapizate și a fondurilor de investiții naționale și internaționale.

Viziunea formulată nu reprezintă un document final, ci o bază de lucru. Aceasta urmează să fie:

- valorificată în comunicarea cu cetățenii, pentru o informare transparentă privind beneficiile și implicațiile procesului;
- utilizată ca suport informațional pentru fundamentarea proiectului de decizie privind amalgamarea voluntară;
- dezvoltată ulterior în documentele de planificare strategică ale UAT amalgamate (strategia de dezvoltare locală, planuri sectoriale, planul de investiții).

Realizarea acestei viziuni depinde de continuarea dialogului între cele trei comunități, de implicarea autorităților publice locale și centrale, a Consiliului raional, a partenerilor de dezvoltare și a societății civile, precum și de capacitatea APL amalgamate de a transforma prioritățile identificate în proiecte concrete, etapizate și finanțabile.

ADEPT își reafirmă rolul de actor neutru, care oferă suport metodologic și informațional, decizia privind amalgamarea aparținând în exclusivitate comunităților și autorităților locale legitime.